

HWLnieuws

**Hoekschewaards Landschap
vereniging voor natuur en milieu**

Winter 2005

- **Bouwen en bramen plukken**
- **Sprekend Hout**
- **Kerstmarkt Klein Profijt een succes**

Colofon

HWL nieuws is een uitgave van Hoekschewaards Landschap

Versijnt elk kwartaal

ISSN 1389-7454

Oplage: 1.750

Hoekschewaards Landschap

Vereniging voor natuurbehoud, milieu en historisch dorpsschoon in de Hoeksche Waard

Postadres

postbus 1080

3260 AB Oud-Beijerland

Natuurbezoekerscentrum KLEIN PROFIJT

Zalmpad 11

Oud-Beijerland

telefoon: 0186 - 62 18 88

fax: 0186 - 62.03 65

HWL op Internet: www.hwl.nl

Algemeen Bestuur

voorzitter, Joost Kievit 078 - 6731522

secretaris, Jan van Alebeek 0186 - 619379

penningmeester, Jannie Dekker 0186 - 619081

beheer, Cees Mesker 078 - 6733976

biologisch onderzoek, Janus Verkerk 078 - 6743083

boombeheer, Flip Scherbeijn 010 - 4954429

educatie, Katja Hora 0168 - 472018

dorpsschoon, Ben Doolaard 0186 - 614115

milieu & planologie, Jan Prince 0186 - 604996

Notulen, Ineke Moll 0186 - 640596

Communicatie, Guus van der Pal 0186 - 573705

Het lidmaatschap bedraagt € 17,50,- per jaar

giro 2998008

bank 44.13.94.892

t.n.v. Penningmeester HWL, Oud-Beijerland

Voor aanmelding en Opzegging:

Ledenadministratie

postbus 1080

3260 AB Oud-Beijerland

Tel: 0186-614042

**Openingstijden Natuurbezoekerscentrum
Klein Profijt:**

Dinsdag t/m vrijdag 10.00 tot 17.00 uur

Zaterdag en Zondag 12.00 tot 17.00 uur

Grafische verzorging

Vanderstoep bv

Strijen

In deze Winter HWLnieuws:

- Bouwen en bramen plukken 1
- Werkzaamheden Deltanatuur 3
- Hoe komt een plant aan haar naam 5
- Reigers 7
- Sprekend Hout 10
- Overzicht lezingen en cursussen 11
- Onderhoud Klein Profijt 13
- Voetstapjes in de sneeuw 14
- Geslaagde vrijwilligersavond 16
- Nieuwe afhaaldata wildernisvlees 16
- HWL winkeltje 18
- Wellantcollege werkt samen met HWL 19
- Activiteitenprogramma 2006 21
- Jeugdpagina 22
- Nieuwe leden 24

Foto voorpagina:

Sfeerfoto van het knotten,
Iris van der Vlerk

Kopij voor HWLnieuws inleveren vóór:

1 maart 2006

AANLEVEREN KOPIJ

Als aparte bijlage ('attachment') bij een e-mail.

E-mail adres:

redactie@hwl.nl

op diskette, bij voorkeur in Word,

op redactie adres:

t.a.v. Iris van der Vlerk

Manpad 10,

3075 TJ Rotterdam

Tekst **NIET** opmaken.

Geen foto's naast de tekst,

geen opsomming met tekens, etc

Foto's of tekeningen, indien digitaal,
liefst als jpg file e.a.

Voor vragen: mail of bel .

mail: redactie@hwl.nl

Tel.nr 010 432 24 86

Bouwen en bramen plukken

Dick Bussing

**Nu de Hoeksche Waard door het besluit van de Tweede Kamer is aange-
wezen als nationaal landschap, zal
bij ontwikkelingsplannen het behou-
den en versterken van de land-
schappelijke kwaliteiten uitgangs-
punt zijn. Dat is nieuw beleid. Omdat
velen zich nog afvragen wat die sta-
tus nu eigenlijk voorstelt, gaat dit
artikel over de inhoud van het be-
grip.**

Definitie nationaal landschap.

Nationale landschappen zijn gebieden met internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. De landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten moeten behouden blijven, duurzaam beheerd en waar mogelijk versterkt. In tegenstelling tot een nationaal park is het nationaal landschap niet uitsluitend gericht op natuurontwikkeling, maar op een integrale ontwikkeling van wonen, werken, recreatie, landbouw en natuur. De woonkernen, bedrijven en kassen zijn in de Hoeksche Waard dus onderdeel van het nationaal landschap*.

De Hoeksche Waard op slot?

De status geeft ons gebied een zekere bescherming tegen verstedelijking en verrommeling. Maar mag er dan nog wel worden gebouwd? Jazeker, het gebied wordt geen museum. 'De kwaliteiten van het gebied verdienen een stimulerend beleid', lichtte mevrouw Dekker onlangs toe bij haar bezoek

aan Klein Profijt. 'We willen niet alleen regels stellen, maar vooral mensen inspireren en kansen bieden voor nieuwe ontwikkelingen'. We kunnen dus gewoon bouwen aan dorpsuitbreidingen, bedrijven, recreatieve voorzieningen, landgoederen en wegen, mits zij passen in het landschap of de kwaliteiten versterken. Bestaande waardevolle delen van het landschap, maar ook karakteristieke dorpsgezichten, molens en boerderijen krijgen juist meer aandacht. Projecten als het krekensproject, biodiversiteit en akkerranden krijgen een extra stimulans. Evenals de recreatieondernemers en de landbouwsector, als de 'drager' van het landschap. De Hoeksche Waard gaat juist open.

De kwaliteitstoets.

De 20 nationale landschappen in Nederland verschillen zeer van elkaar. Ieder gebied wordt gekarakteriseerd door het benoemen en vastleggen van de eigen kernkwaliteiten. Voor ieder gebied zijn een 10-tal waarden of kwaliteiten van belang. Deze waarden zijn uitgangspunt bij ontwikkelingsprojecten. Steeds zal men zich bij een bouwplan of ingreep in het landschap moeten afvragen: Worden de kwaliteiten beschermd of versterkt? Zo nee, dan is er een reden om het plan niet uit te voeren. De kwaliteiten van de Hoeksche Waard zijn nu wel bij ieder bekend, maar ze zullen nogmaals worden omschreven, omdat ze nu als toets gaan gelden bij verdere plannenmakerij. De provincie Zuid-Holland wil in de Hoeksche Waard ook kwaliteitszones

aangeven: zones waar ontwikkeld kan worden en zones die juist beschermd dienen te worden. De vast te stellen kwaliteiten hebben betrekking op: het open landschap, het groene karakter, de structuur van krek en bebouwde dijken, het water, de cultuurhistorie, de contrasten in het landschap, de mate van duurzaamheid en ook de sociale kwaliteit (de mate van samenwerking tussen, gemeenten, maatschappelijke organisaties en burgers).

Wordt het mooier en leefbaarder in de Hoeksche Waard?

De streek wordt zeker nog mooier, als je tenminste houdt van het open akkerlandschap en de grillige patronen van krek en beboomde dijken en de kleine kernen met hun havens bij rivieren. Als je houdt van gemaaid gazons en beslotenheid van bossen, is het hier even wennen, want je kijkt juist ver en de natuurlijke inrichting is vaak ruig, een beetje wildernis, in contrast met de rechte akkers.

Via vele projecten wordt er geïnvesteerd in meer natuur en bij toekomstige bouwplannen zal voortaan aandacht worden besteed aan natuurcompensatie en/of een regeling waardoor er wordt geïnvesteerd in de kwaliteiten van het betrokken gebied. Meer wonen, werken en leven, maken het landschap dus ook mooier. Maar wordt het ook leefbaarder? Landschap en natuur moet je vooral beleven, zegt Hoekschewaards Landschap, dat geeft betrokkenheid. Volgens W. Overmars, landschapsarchitect, stimuleer je dat 'door vol in te zetten op het ontwikkelen van meer wildernis en niet door een Ot en Sien Landschap of opgeleukt agrarisch gebied. Het gaat om de geur van watermunt als je door het moeras loopt, om je kinderen die spelen met een kano in de schone kreek, om het

maken van bramenjam'. (Volkskrant 15.10.05)

Hoe pakken we dat samen aan?

Zonder betrokken bewoners, boeren, ondernemers en hun maatschappelijke organisaties kan het niet. Zonder een sterke gemeentelijke samenwerking gaat het ook niet lukken. Een brede samenwerking tussen gemeenten, provincie en het 'maatschappelijk middenveld' in een gebiedscommissie is voorwaarde voor het kunnen maken en uitvoeren van plannen. Zo krijg je draagvlak voor de beslissingen die de gemeenteraden moeten gaan nemen. De provincie heeft de leiding, maar in de Hoeksche Waard is er een traditie dat de streek, zelf de regie houdt. Ook dat is een kwaliteit die bij onze streek hoort: in vele projecten werken gemeenten, HWL-vrijwilligers, boeren en ondernemers al lang als partners samen, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid. Bent u zo'n Hoeksche Waarder, die wel een steentje wil bijdragen aan het verder ontwikkelen van het nationaal landschap? Dat kan. Door lid te worden van een belangenvereniging zoals HWL, door vrijwilliger te worden, of gewoon door van het landschap te genieten en er bramen te plukken.

***) Twee locaties mogen geen nationaal landschap zijn:**

Het ontwerptracté voor de A4-zuid en de reservering van maximaal 120 ha bovenregionaal bedrijventerrein bij Binnenmaas, zijn uitgezonderd. De grenzen moeten daar zo nauw mogelijk omheen, zegt minister Dekker van VROM. Uit een onderzoek naar nut en noodzaak moet blijken wat 'maximaal' 120 inhoudt.

Kenniscentrum nationaal landschap: (Bijna) alles wat ik wilde weten over het nationaal landschap kan ik nu vinden op de website **natlan.nl**. Het is een initiatief van HWL om een kenniscentrum nationaal landschap te ontwikkelen, met actuele informatie, documenten en links naar alle betrokken organisaties.

Werkzaamheden Deltanatuur vorderen snel dankzij 'droge' herfst

Arie Pieters

'Deltanatuur in Albert- Pieters-, en Leendertspolder moet zowel voor mens als dier aantrekkelijk worden'

Het Deltanatuurproject dat momenteel in de Albert- Pieters-, en Leendertspolder wordt gerealiseerd begint al behoorlijk vorm te krijgen. Een aantal van de diepere geulen zijn duidelijk zichtbaar in het landschap en ook de verhogingen waar straks wandelpaden komen zijn al herkenbaar.

Dankzij het relatief droge naajaarsweer vorderen de werkzaamheden snel. Deltanatuur is aan het einde van de vorige eeuw in het leven geroepen om in het verstedelijkte West-Nederland te zorgen voor extra ruimte voor natuur en recreatie. Hiernaast kunnen de natuurgebieden die in het kader van Deltanatuur worden ontwikkeld ook gebruikt worden voor extra waterberging bij overvloedige regenval.

Bij de omvorming van Albert, Pieters, en Leendertspolder (APL polder) tot natuurgebied heeft de projectorganisatie goed gekeken naar de geschiedenis van het gebied. Het historische buitendijkse gebied met zijn systeem van kreekjes en hogere oeverlanden langs de buitendijk wordt nu feitelijk hersteld. Hiermee keren dus de 'oude' karakteristieke natuurwaarden weer terug in dit deltagebied, aan de oever van het Hollandsch Diep. Bij de inrichting van de APL-polder wordt alvast rekening gehouden met het iets verder opengaan van de Haringvlietsluizen. Als straks de ruim 135 hectare metende APL-polder is omgetoverd tot natuurgebied, zal deze vrijwel naadloos aansluiten bij de reeds bestaande natuurgebieden bij Strijensas; de 'Zeehondenplaat' en de 'Plaat van het Land van Essche'. Net als deze twee natuurgebieden zal het nieuwe stuk 'Delta-natuur' onder beheer komen van Staatsbosbeheer. Samen gevoegd omvatten de drie terreinen straks een gebied van meer dan 300 hectare.

Onder de naam 'Deltanatuur' zullen de komende jaren op meer plekken nieuwe, gevarieerde waterlandschappen gaan ontstaan langs de rivier- en kustoevers van de Zuid-Hollandse eilanden. De doelstelling is om uiterlijk einde 2010 zo'n 3000 hectare nieuwe natuur te realiseren in de Zuid-Hollandse delta. Grofweg omvat 'Deltanatuur' het gebied tussen het Nationale park De Biesbosch en de kust. In de regio Zuid-Holland-Zuid staan verder ook nog de Sophia- en de Crezeëpolder nabij Hendrik-Ido-Ambacht op de nominatie om 'nieuwe' natuur te worden.

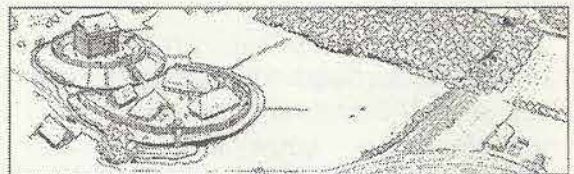
Recreatie belangrijk

Henkjan Faber van de projectorganisatie legt uit dat er op veel verschillende manieren rekening gehouden zal worden met de recreatie in het gebied. 'Aan de ene kant worden er door het gebied heen verschillende wandelpaden gerealiseerd. Die zullen straks door middel van bruggetjes met elkaar worden verbonden. In de diepere geulen kan men heel goed kanovaren en er komt ook een uitkijkpost om naar de vogels die het gebied gaan bevolken te kijken. De exacte locatie van die uitkijkpost wordt echter pas bepaald als het gebied klaar is. Samen met mensen van het Hoekschevaards Landschap willen we dan de plek uit gaan zoeken van waar men de meeste kans heeft om de vogels goed te bekijken. Daarnaast komt er ook nog een andere uitkijkpost in de vorm van een zogenaamd 'mottekasteeltje'. Er waren vroeger verschillende van dergelijke kasteeltjes in deze regio, dus het leek ons een aardig idee om een uitkijkpunt te maken in de vorm van zo'n 'mottekasteeltje'.

Namens de gemeente Strijen benadrukt ook wethouder Gert Jan Buitendijk heel blij te zijn met de realisatie

van een stuk Deltanatuur bij Strijensas. 'Wij zijn hier in de regio natuurlijk al langere tijd bezig om te kijken op welke wijze wij duidelijk kunnen maken dat wij hier meer te bieden hebben dan alleen landbouw en een agrarisch landschap. Samengevat willen we de mensen uit de randstad rust, ruimte en recreatie bieden, zeg maar 'uitblaasruimte' voor de mensen uit de stad', aldus Buitendijk. Volgens de wethouder is de samenwerking met de mensen van 'Deltanatuur' overigens gelijk vanaf het begin al prima geweest.

Als de werkzaamheden in dit tempo door kunnen gaan de komende maanden, dan zal het gebied waarschijnlijk eind mei 2006 gereed zijn. De officiële opening zal vermoedelijk ergens in juni plaatsvinden. De toekomstige beheerder van het gebied: "Staatsbosbeheer" verwacht dat de natuur zich dan in snel tempo zal gaan ontwikkelen. En uiteraard hoopt men dat er naast de te verwachten dier- en vogelsoorten ook enkele zeldzame exemplaren op zullen duiken. Volgens boswachter Wicher Pen is er in de omgeving nu al een zwarte ooievaar gesignaleerd. Blijkbaar heeft deze vogel al een vooruitziende blik gehad toen hij nabij Strijensas neerstreek.

Afbeelding van een mottekasteel.
Voor wie meer hierover wil weten:

www.s-gravendeel.net/historie/artikelen/mottekasteel.htm

Hoe komt een plant aan haar naam?

Marianne Bianchi

Van Wolfspoot tot Vossenstaart en meer.

Nee, dit gaat niet over een nieuw soort wildernisvlees, maar over de namen van 'wilde' planten.

Voordat ik lid werd van de Plantenwerkgroep, kende ik wel de meest voorkomende onkruiden in mijn tuin, zoals paardebloem, zevenblad etc. en gras was gras. Na enige tijd met de PGW te hebben meegelopen langs dijken en polderwegen, ter inventarisatie van de planten in een bepaald kilometerhok, merk je de grote verscheidenheid aan wilde planten in de Hoeksche Waard. Wij lopen, staan gebukt en sommigen gaan zitten als een plantje nader onderzocht moet worden. Langsfietsende mensen kijken en lachen soms en je ziet ze denken: wat doen die mensen daar, zoeken ze iets of zijn ze grassprietjes aan het tellen. Als mensen vragen waar we mee bezig zijn en we hebben dat uitgelegd, is er wel meer begrip voor ons struinen.

Een aantal planten heeft een grappige naam, zoals wolfspoot, hazenpootje, zwaluwtong, reigersbek, hanenpoot, ganzenvoet, egelskop, veldhondstong, leeuwentand, kattenstaart, ooievaarsbek en de bij iedereen wel bekende berenklauw. Meestal lijkt het blad, de vrucht of de bloem (of een gedeelte daarvan) op het betreffende lichaamsdeel van het dier, maar soms moet je daarvoor wel erg veel fantasie hebben om dat te zien.

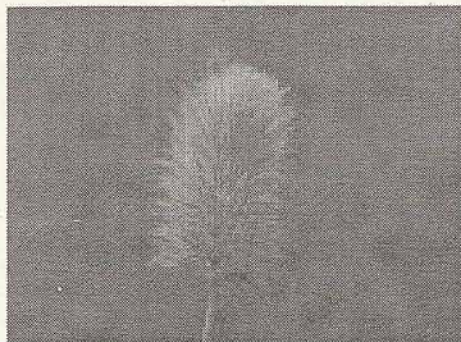
De wetenschappelijke naam is vaak de Griekse of de Latijnse vertaling van

een belangrijk kenmerk van de plant. Plantnamen bestaan uit een geslachtsnaam en een soortaanduiding. Bijna altijd drukt de soortaanduiding nog iets bijzonders uit over de plant. Deze methode om planten en dieren te benoemen, werd pas in het midden van de achttiende eeuw geïntroduceerd door de Zweedse natuurkenner Carl von Linné, tegenwoordig beter bekend als Linnaeus (1707-1778). Aan elke plant en elk dier gaf hij een geslachtsnaam en een speciale naam. Deze korte typeringingen kwamen in de plaats van de ellenlange omschrijvingen die voordien gebruikt werden. Een uitdrukking als *Sambucus fructu in umbella nigro* (vlier met zwarte vruchten in een scherm) verkortte Linnaeus tot *Sambucus nigra*, wat zwarte vlier betekent. Vroeger werden de planten ook vaak afgeleid van de stof die de plant produceerde.

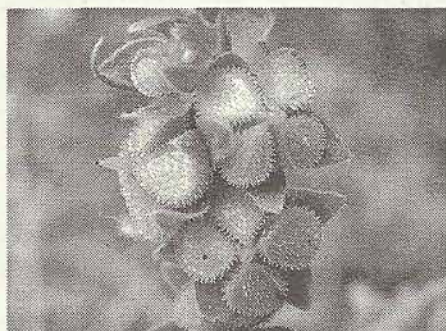
Wolfspoot, *Lycopus europaeus*, is de letterlijke vertaling uit het Grieks: *lykos* = wolf en *pous* = voet. Hieruit kunnen etherische oliën worden bereid tegen aandoeningen van de schildklier. Van de bladeren kan een sterke zwarte verf worden gemaakt. Ik vind niet dat het blad op de poot van een wolf lijkt.

Bij de **Grote egelskop**, *Sparganium erectum*, is de Nederlandse naam duidelijk: de rijpe vrouwelijke bloemhoofdjes worden stekelige zaden. De geslachtsnaam *sparganium* is afgeleid van het Griekse woord *sparganion*, dat windselband of lint betekent. Dit heeft betrekking op de lintvormige bladeren.

Hazenpootje, *Trifolium arvense*: de ovale, harige bloemhoofdjes lijken op de zachte vacht van een hazen- of konijnenpoot.

Veldhondstong, *Cynoglossum officinale*: de naam is afgeleid van het uiterlijk van het blad; dit heeft een ruw oppervlak en lijkt op de tong van een hond.

De klitvruchten blijven aan de poten van de dieren hangen, die zo voor de verspreiding van de plant zorgen. *Cynoglossum* is afgeleid van de Griekse woorden *kynos* = hond en *glossa* = tong. *Officinale* betekent dat de plant vroeger in de apotheek werd gebruikt; meestal zijn dit planten met een geneeskrachtige werking.

De **Grote vossenstaart**, *Alopecurus pratensis*, heeft een op de staart van een vos gelijkende, sigaarvormige pluim als bloeiwijze, die aaneengesloten blijft als je de pluim ombuigt.

Geen naam die onderdeel van een dier is, maar wel bijzonder, is het **Echt Duizendguldenkruid**, *Centaurea erythraea*: de geslachtsnaam is afkomstig van *centum* dat honderd betekent en *aurum* dat goud betekent; *erythraea* komt van het Griekse woord *erythros* dat rood betekent. De bloemen van de plant zijn roodachtig (roze). In de Middeleeuwen werd gedacht dat deze plant, die zeer veel geneeskrachtige eigenschappen had, wel honderd goudstukken waard moest zijn. Om het een beetje aan te dikken, werd de naam al gauw duizendguldenkruid in plaats van honderdguldenkruid.

Het **Gewoon herderstasje**, *Capsella bursa-pastoris*, is genoemd naar de beursvormige vruchten, die lijken op de tassen die herders (in het Latijn *pastor*) vroeger droegen.

Een plant die zomaar in mijn tuin verscheen, dankzij de vogels: het **Bitterzoet**, *solanum dulcamara*: *dulcamara* is afkomstig van de Latijnse woorden *dulcis* en *amarus* die zoet en bitter betekenen. Vroeger werden de stengels van deze plant gepruimd. De stengel die eerst bitter smaakt, wordt tijdens het kauwen steeds zoeter. De giftige bessen worden al duizenden jaren met eerbied behandeld; er werd een snoer van gevonden in de tombe van Toetan-chamon!

Heeft u belangstelling om nader kennis te maken met de wilde planten in de Hoeksche Waard en de leden van de plantenwerkgroep van onze vereniging, loop dan eens als proef een avond mee. Het inventariseren start eind maart/begin april en is meestal om 19.00/19.30 uur ergens in de Hoeksche Waard. Voor informatie kunt u bellen met Truus van Belle 0186 662 112.

Reigers

Riekie van Groen

Mijn laatste twee vakanties was ik in Maleisië en IJsland. En hoe fantastisch beide vakanties ook waren, het viel me op dat er (bijna) geen reigers waren in die landen. In ons land zie je overal waar je komt blauwe reigers. Volgens mij waren het er minder toen ik klein was, maar tegenwoordig zie je er elke dag wel een paar.

Ik werd er van de week aan herinnerd dat ik dit stuk moest inleveren, omdat er vlak bij mijn huis bijna een ongeluk met twee reigers gebeurde. Vlak voor mij reed een busje en vanaf de andere kant kwam ook een busje aan. Toen deze elkaar bijna passeerde wilde van rechts twee reigers de weg over vliegen. Je denkt ze trekken nog wel op, maar nee, de zware lichamen kwamen niet meer tijdig omhoog. De tweede vogel werd op een haar na gemist.

De naam 'reiger' komt van het oudgermaans "kraig", dat een klanknabootsing is van de roep van de blauwe reiger. De hoeveelheden van de blauwe reiger schommelen nogal. Deze schommelingen worden veroorzaakt door strenge winters. Momenteel zijn er zo'n 11000 paar in Nederland, vooral in Friesland en Holland. Blauwe reigers voeden zich met vis, insecten, kikkers, mollen en muizen, de inhoud van onze tuinvijvers inbegrepen. Ze maken een slordig nest hoog in een boom waar ze 3 tot 5 blauwgroene eieren in leggen die vervolgens een maand door beide ouders worden bebroed.

Van collega vogelaars die in het Oude Land tellen hoorde ik dat ze bij een wintertelling van 2004 99 blauwe reigers telden. Ik weet zelf ook als ik foto's maak in het Oude Land dat er soms wel 7 op een rijtje aan de slootkant staan.

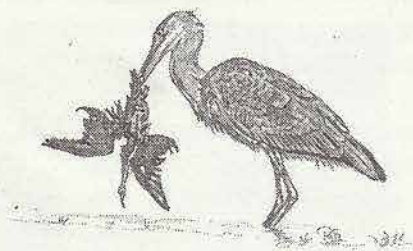
In de Hoeksche Waard zijn verschillende broedkolonies. Bij het Groote Gat en bij Strijen zitten aanzienlijke kolonies. De grote aantallen blauwe reigers die wij op dit eiland hebben komen echter ook veel van grote kolonies op de Sassenplaat en in IJsselmonde.

Vroeger had ik een abonnement op het maandblad Reizen van de ANWB. Daar stond een artikel in over een gebied in Frankrijk. Naast een beschrijving van het mooie gebied werd er ook trots melding gemaakt van de grote groep blauwe reigers die het gebied rijk was. De ANWB journalist merkte op dat hij de fransman maar niet verteld had dat in Nederland ook blauwe reigers zijn balkon 3 hoog achter in Amsterdam bezochten.

Eigenlijk zou de reiger het nationale symbool van Nederland moeten zijn. In Florida in het mooie natuurgebied rond Cape Canaveral heb ik grote blauwe reigers gezien met donkerrode veren op de borst. Dat zou toch een fantastische nationale vogel zijn voor ons land. Later in dezelfde vakantie in Florida vertelde een ranger me waarom je in het engels 'egrets' en 'herons' hebt. Wij vertalen dat in het Nederlands allebei met reiger. Bleek dat de egrets de rei-

gers met de elegante kopveren zijn, die dames in Frankrijk voor hun hoed gebruikten. Zo'n hoedenveer is een 'egret', dus vandaar.

In de Hoeksche Waard zijn er soms ook meldingen van purperreigers. Ik heb deze soort zelf nog niet mogen aanschouwen. De grootste kolonie van de purperreigers zit in Nederland in de Zouweboezem bij Meerkerk. De kolonie is zeer succesvol en was met 150 paren vorig jaar zelfs in het nieuws. Ik begriep van collega's uit de Hoeksche Waard die helpen met de tellingen dat het een lastig gebied is, je moet heel diep door het water om bij de nesten te komen. Dat is maar misschien maar goed ook.

Jaren geleden kwam ik tijdens een wandeling bij de Starrevaart Plas in Leidschendam een vader met zijn zoonnetje tegen. De vader gaf zijn zoonnetje uitleg bij de vogels die hij zag vanuit de vogelhut. Je kon zien dat ze dat vaker samen deden, het vrij jonge kind had er al echt verstand van. Ik had even kort met ze gesproken voordat we weer verder liepen. Een stukje verderop kwamen we de beiden weer tegen. De vader stond naar de overkant te wijzen. Ik was nieuwsgierig en vroeg hem wat hij zag. "Sst, er staat daar een kwak aan de overkant, die zijn heel zeldzaam". Tussen het gebladerte zag ik inderdaad een kleine plompe reiger staan. We hadden uitgebreid tijd om de

vogel te bestuderen want hij was niet van plan weg te vliegen en stond stil op één poot te rusten, tenslotte is het ook een nachtreiger.

Een iets minder zeldzame reiger is de roerdomp. Dit is een mooie bruine reiger die we maar lastig te zien krijgen. Z'n geluid zul je eerder horen, dat is een heel laag 'whoemp', als van een misthoorn. Deze reiger komt ook in de Hoeksche Waard voor. Hij staat veelal tussen het riet aan de kant van de sloot. Ik krijg toch wel een paar maal per jaar een melding dat er één gezien is.

Afgelopen winter tijdens een telling op het terrein van de Suikerfabriek in Puttershoek stond er net buiten het gebied tussen de schapen in het weiland een koereiger. Dat is echt een zeldzame vogel in Nederland die hier ook niet echt thuishoort. In Afrika zie je honderden exemplaren van deze kleine witte reiger met fel oranje poten tussen de koeien staan, maar hier komt hij maar zeer zelden voor.

Witte reigers die steeds frequenter voorkomen in ons gebied zijn de kleine en grote zilvereigers. Dit zijn de witte reigers met de zwarte poten. Tijdens de wintertoer over de eilanden afgelo-

pen januari hebben we er meer dan tien gezien. Ik verbaas me er zelf over hoe je vanuit je ooghoek de verschillende witte kleuren van de vogels die je in deze contreien ziet zo goed uit elkaar kunt houden. De meeste witte vlekken zijn natuurlijk knobbelzwanen, maar als er een keer de wittere lepel- laar of de nog wittere zilverreiger zit, zie je dat onmiddellijk vanuit je oog- hoek. Het is altijd een reden om nog eens extra goed te kijken.

Vogelwaarnemingen in de afgelopen periode

Als ook in eerdere jaren was er weer iets speciaals te melden uit de vogel- cursus in Strijen. Tijdens de excursie op de Tiendgorzen is er een albino- meerkoet gezien. Het duurde enige tijd voor de vogel gedetermineerd was, maar toen hij zich tussen een groep meerkoeten begaf en hetzelfde gedrag vertoonde wisten de docenten het zeker. Daar de vogel ook al eerder in die week gezien was is de kans groot dat de vogel ook nu nog gezien kan worden.

Halverwege oktober werd een nieuwe soort in de Hoeksche Waard gezien de grote pieper op de Korendijkse Slikken.

Eind oktober had Janus een hele bij- zondere waarneming, een oranje we- ver in prachtkleed tussen de bekendere soorten in het Nieuwe Poldertje in Put- tershoek. Op de site en via de telefoon ontvangen we ook steeds meer meldin- gen van zilverreigers, die zijn duidelijk geen zeldzaamheid meer.

Ook in november werd weer een steen- uiltje gehoord. Zoals u wellicht weet houdt Janus Verkerk alle steenuilen in de Hoeksche Waard bij. Of dit een nog onbekend uiltje is wordt door hem uit- gezocht.

De ganzen zijn er ook weer, dat kan u niet ontgaan zijn. Er zijn verschillende meldingen van dwergganzen geweest met een piekmelding door Dick van Houwelingen eind november van 46 stuks, in het Oudeland van Strijen na- tuurlijk.

Bent u geïnteresseerd in de dagelijkse vogelmelding, kijk dan onder www.hwl.nl/ vogelwaarnemingen (kantlijn links). Deze site wordt flink be- zocht en goed voorzien van nieuwe informatie.

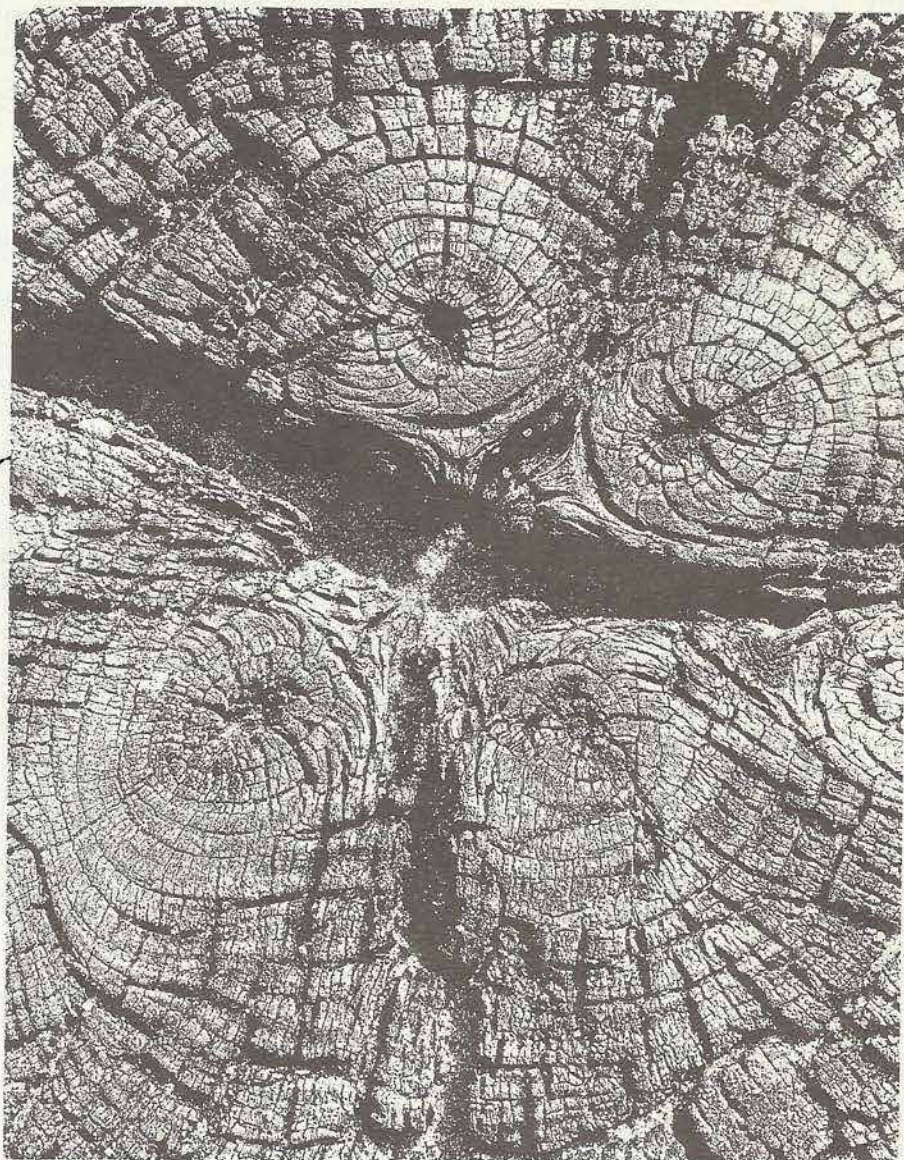
*tekeningen van
Ria Behet*

Vogelwaarnemingen gevraagd Oud-Beijerland

Frank van Gessele

Ik ben op het moment bezig met een avifaunistisch overzicht van waarnemingen in (de gemeente) Oud-Beijerland.

Als u ten behoeve hiervan over vogelwaarnemingen beschikt (ook algemene soor- ten) worden deze in dank ontvangen op e-mail: ges@hlcl.com of tel. (0186) 613417.

Sprekend hout:

Foto: Wim Krul

'n Wond: een peilloos diepe krater
van woordeloos verdragen leed
vervormde, opgekropte kreet,
gestold verdriet voor nu en later.

Huub van den Hoogenhoff

Overzicht lezingen en cursussen

2006: een jaar lang lezingen over Biodiversiteit

In 2006 staat bij het Hoekschewaards Landschap het thema biodiversiteit centraal. Biodiversiteit gaat simpel gezegd over de veelheid aan levensvormen om ons heen. De lezingen van het HWL gaan daarom een jaar lang vooral over de natuur in onze eigen polder.

Slechts één keer, in februari, kijken we buiten onze landsgrenzen naar de soortenrijkdom in Zuid-Amerika. Biodiversiteit buiten de deur zeg maar.

Elke maand, met uitzondering van de zomermaanden, is er een zo'n biodiversiteitslezing. Volg ze allemaal en ervaar dat er in onze polder meer natuur is dan je zo zou denken.

Nieuw is verder dat er aan de deelnemers van de lezingen een kleine bijdrage wordt gevraagd. Dit past in het beleid van het HWL om steeds meer selfsupporting te zijn.

Let op!

Alle lezingen vinden plaats in NBC Klein Profijt en beginnen om 20.00 u.

Meer informatie: telefoon (0186) 62 18 88 of via e-mail kantoor@hw1.nl.

Kosten: €1,00 voor leden en €1,50 voor niet-leden, kinderen onder 16 jaar gratis.

Lezingen

donderdag **Waardevolle bomen in de Hoeksche Waard door Flip Scherbeijn**

26 januari 2006 Flip, bomenkenner pur sang, zal tijdens deze lezing verhalen over de boomsoorten die onze polderdijken van oudsher aankleden. De Es, de Iep, de Populier en de Notenboom, ze komen stuk voor stuk aan de orde. Het wordt een avond vol wetenswaardigheden en verhalen rond bomen.

donderdag

16 februari 2006 **Ecuador en de Galapagoseilanden door Gert Huijzers**

Zoals vele landen in Zuid-Amerika, is ook Ecuador rijk aan planten en dieren. Er zijn bijv. meer dan 1600 vogelsoorten waargenomen. Gert laat u kennis maken met een grote variatie aan landschappen en een overdadige natuur. Zijn digitale beelden voeren u van de nevelwouden van de Amazone en de toppen van Andesgebergte tot de wondere wereld van de Galapagos.

**donderdag
30 maart 2006**

Vogels in de Hoeksche Waard door Janus Verkerk

Welke vogelsoorten voelen zich thuis in de Hoeksche Waard? Hoe groot is de soortenrijkdom? Welke ontwikkelingen zijn er in de Hoeksche Waardse vogelstand? Ganzen, roofvogels, maar ook onze zangvogels ze komen allemaal aan bod. De gevederde biodiversiteit: een verhaal op zich.

**donderdag
27 april 2006**

Vlinders in onze Waard door Henk Bunjes

Welke soort fladderen er rond in de Hoeksche Waard. In welke biotoop komt je welke soorten tegen? Hoe zit het precies met de vlinderstand bij ons om de hoek? Alom achteruitgang of zijn er ook zijn er ook soorten die vooruitgaan? En zijn er ook nieuwkomers? Allemaal vragen waarop vlinderkenner Henk Bunjes het antwoord weet.

De lezingen voor het tweede halfjaar van 2006 staan vermeld in de volgende edities van het HWL-nieuws.

Cursussen

Herhaling cursus Muizen en Uilen

Voor deze cursus was in het najaar van 2005 direct zeer veel belangstelling. De cursus zal dan in een mum van tijd vol. Voor degenen die toen géén plekje konden bemachtigen bieden we deze succesvolle cursus in 2006 daarom opnieuw aan.

"Muizen en uilen" is een cursus van twee avonden over de vijf uilensoorten die we in de Hoeksche Waard kunnen aantreffen en hun belangrijkste prooidieren, de muizen. Naast soortenkennis en informatie over hun leefwijze komt ook de relatie tussen deze beide diergroepen aan bod. U gaat natuurlijk braakballen van uilen onderzoeken en ervaart wat je daardoor allemaal te weten kunt komen over muizen.

Cursusdata: dinsdag 28 februari en dinsdag 14 maart 2006 (aanslag 20.00 u.).

Cursuslocatie: NBC "Klein Profijt"

Docenten: Rob Burgmans en Merijn van den Hoogenhoff

Kosten: Leden: € 5,00; niet leden € 7,00.

Deelnemers: Max. 25.

Aanmelden bij: NBC "Klein Profijt", tel. (0186) 62 18 88 of via e-mail: kan-toor@hwf.nl.

Informatie: Merijn van den Hoogenhoff, tel. (0186) 62 18 88

Het onderhoud op Klein Profijt

Jacovine Hitzert

De bouw van het terras vordert gestaag. De planken vloer is gelegd en de windschermen zijn geverfd en rondom het terras gemonteerd. Ook de opgang van het trottoir naar het terras is gemaakt. Deze opgang is bewust breed gehouden zodat ook rolstoelen en kinderwagens makkelijk het terras op kunnen.

De komende tijd zullen de vrijwilligers zich vooral bezighouden met het bovendee van de windschermen: het monteren van de ruiten in de metalen frames. Deze zullen naar verwachting in het voorjaar geplaatst worden.

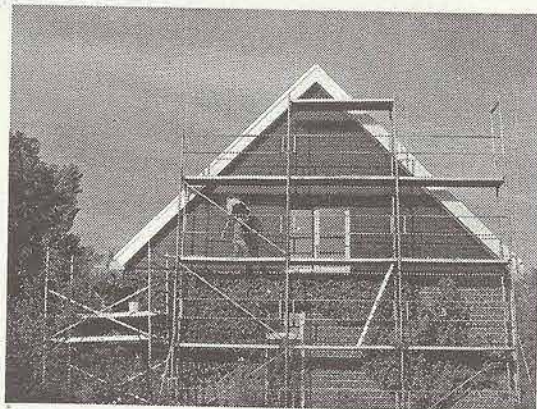
Ook zal in het winterseizoen het meubilair geplaatst worden. Dit meubilair zal hoofdzakelijk bestaan uit houten picknicksets, welke aan het terras worden bevestigd.

Tegelijkertijd met de bouw van het terras stond het bezoekerscentrum zelf ook in de bouwsteigers. Dit groot onderhoud was hoognodig, aangezien het laatste groot onderhoud zo'n 10 jaar geleden, toen het bezoekerscentrum officieel in gebruik werd genomen, plaatsvond. Vanwege de omvang van deze renovatie is het uitbesteed aan een lokaal onderhoudsbedrijf.

Wat is er allemaal aangepakt tijdens de renovatie?

Ten eerste zijn alle vier de kopgevels voorzien van duurzame kunststof delen in dezelfde donkergroene kleur als het houtwerk voorheen was. Ook de windveren langs deze kopgevels zijn vervangen door hetzelfde crèmekleurige materiaal. De dakkapellen zijn ver-

nieuwd en ook bekleed met hetzelfde kunststof. Deze dakkapellen zijn tegelijkertijd voorzien van dakgoten en hemelwaterafvoeren.

De keuze voor duurzaam kunststof houdt in dat wij weinig tot geen onderhoud meer hebben aan deze hoge en lastig bereikbare gevels.

De schoorsteen is opnieuw uitgebeiteld, gevoegd en voorzien van een water- en weerbestendige laag. De loodgieter heeft de (zeer oude) loodslabben bij de schoorsteen en de dakkapellen vervangen.

De nooduitgang is vervangen door een nieuw exemplaar en al het verwerk wordt van een nieuwe laag voorzien. Doordat de herfst onverwacht veel mooier weer met zich meebracht, zijn de werkzaamheden zeer voorspoedig en binnen de planning verlopen.

De schuur is ook onder handen genomen. De kopgevel bij de fietsenstalling was aan vernieuwing toe en is van dezelfde kunststof delen voorzien. Tevens werd het hang- en sluitwerk grondig aangepakt.

Naast de werkzaamheden aan de buitenkant zijn ook aan de binnenkant van het gebouw de handen uit de mouwen gestoken. Het jeugdlokaal heeft na tien jaar witte muren gehad te hebben, nu

een fris lichtgroen kleurtje gekregen. De komende winter zullen ook de deuren en het overig houtwerk van een passend kleurtje worden voorzien.

VOETSTAPJES IN DE SNEEUW.

Ank Kortenbach.

De sneeuw ligt een paar centimeter hoog op het terras, een erg mooi gezicht. Vol bewondering sta ik te kijken en overweeg mijn fototoestel te gaan halen om wat mooie plaatjes te maken.

Achterin de tuin wordt mijn aandacht getrokken door een aantal poot afdraken van vogels die op het eten afkomen dat daar voor hen is neergehangen en neergezet. De meeste printen herken ik wel. Mijn aandacht gaat echter uit naar een vrij grote poot afdruk, het is er een van een egel.

Hoe kan nu een voetprint van een egel hier komen? Het is midden in de winter, de egels horen toch te slapen in deze tijd van het jaar? Ik besluit om de tuin eens verder te gaan bekijken en na een beetje speurwerk zie ik in een oude bloempot, een slordig gemaakt nestje met een egeltje er in.

Het beestje ademde met een normale snelheid dus was niet in winterslaap. Het was duidelijk dat deze egel niet op tijd een fatsoenlijk nest had kunnen bouwen en dus met datgene wat het dier gevonden had genoeg moest nemen. Het was een kleine egel voor zover ik kon zien, een jong, geboren

aan het begin van het seizoen. Ik heb het beestje de hele dag in de gaten gehouden en toen het in de schemer wakker werd heb ik het opgepakt en in de opvang in een kooi gezet, zodat het nu de kans heeft de winter te overleven en voldoende kan eten. In het voorjaar kan de egel dan weer vrij gelaten worden.

Deze situatie kan ook bij U in de tuin of in de buurt voorkomen. Heeft u een egel in Uw tuin zorg dan dat er voldoende nestmateriaal is voor de egel om een goed nest te bouwen. Hierbij kunt u de egel ook helpen door een nestkast te bouwen van allerlei materiaal of een kant en klare egeloverwinteringskast te kopen bij de egelopvang. Ziet u in de winter een egel lopen dan weet u dat er iets mis is. De egel kan gestoord zijn in zijn slaap. Hij kan te weinig vetreserve hebben opgebouwd en wakker zijn geworden van de honger. Op zoek naar voedsel blijft hij rondlopen wordt koud en doordat hij geen voedsel tot zich kan nemen verzwakt hij zienderogen en kan bevriezen met de dood als gevolg.

Deze rondlopende egels hebben dringend hulp nodig.

U kunt nu al de egel bij u in de tuin helpen door voedsel voor het beestje neer te zetten zoals de bekende boterham met pindakaas, kattenvoer, rozijnen en stukjes noten (walnoten, hazelnoten en pinda's). Een grote volwassen egel moet minstens 750 gram wegen om goed de winter door te komen.

De mannetjes hebben al goed voor zichzelf gezorgd, die slapen al een maand of twee volgegeten en een grote voorraad aan wintervet. De vrouwtjes gaan pas laat in winterslaap, omdat ze meestal nog een laat nest hebben verzorgd. Daarna moeten ze nog voor zichzelf zorgen. De jongen hebben het helemaal moeilijk, die komen niet aan het gewicht van 500 gram. dat hebben ze tenminste nodig om toch nog een paar weken te kunnen slapen.

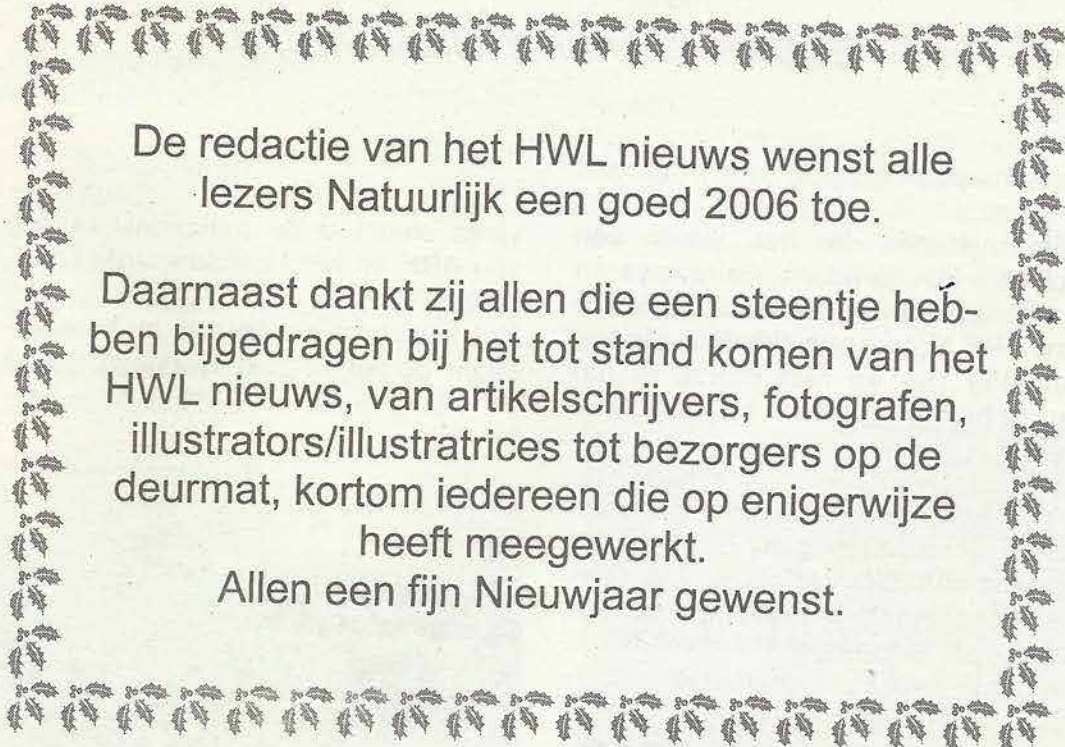
Dus als u een kleine of verzwakte grote egel tegen komt neem dan contact op met de egelopvang op, dan probeer ik de egels de winter door te helpen zodat ze in het voorjaar weer gezond naar buiten kunnen.

Kijk ook eens op de website van de egelopvang voor verdere informatie, www.kortenbach.nl/egelopvang.html

Voor vragen kunt u terecht op ons e-mail adres egelopvang@hccnet.nl

U kunt ook altijd voor vervoer de dierenambulance bellen, de medewerkers rijden geheel vrijwillig alle dieren overal heen. Wordt donateur van de ambulance of geef ze eens een kleinigheid voor alle moeite die ze dag en nacht doen om u en de dieren te helpen.

Egelopvang Hoeksche Waard.
Tel / fax 078 6732167

De redactie van het HWL nieuws wenst alle
lezers Natuurlijk een goed 2006 toe.

Daarnaast dankt zij allen die een steentje hebben bijgedragen bij het tot stand komen van het HWL nieuws, van artikelschrijvers, fotografen, illustrators/illustratrices tot bezorgers op de deurmat, kortom iedereen die op enigerwijze heeft meegewerkt.

Allen een fijn Nieuwjaar gewenst.

Geslaagde vrijwilligersavond op Klein Profijt

Donderdagavond 1 december 2005 was er een avond voor de vrijwilligers van Hoekschewaards Landschap. Ruim 80 vrijwilligers waren ingegaan op de uitnodiging om aanwezig te zijn..

Namens het bestuur prees Guus van der Pal de deskundigheid en het enthousiasme van de vele vrijwilligers, die HWL maken wat het nu is: Een zeer actieve vereniging, die zich op vele fronten inzet voor het behoud van natuur, milieu en dorpsschoon in de Hoeksche Waard.

Omdat het dit jaar 10 jaar geleden is dat Klein Profijt werd geopend, mochten de aanwezigen ook een cadeautje

in ontvangst nemen, en wel de dvd "Hoeksche Waard, natuurlijk bekeken". Deze film geeft een goed beeld van het vele natuurschoon op ons eiland, en ook van de vereniging. Na de uitreiking aan iedereen bleef het nog lang gezellig...

☺ Ter voorbereiding op deze avond is er een inventarisatie gemaakt van alle vrijwilligers: We hebben er op dit moment 375. Hulde!

☺ Vrijwilligers die gisteren niet langs konden komen, kunnen nog tot eind februari 2006 de dvd komen afhalen op Klein Profijt.

Nieuwe afhaaldata wildernisvlees in 2006

Esther Linnartz-Nieuwdorp

Wildernisvlees is het vlees van Schotse Hooglanders, Galloways en Konikpaarden uit de natuurgebieden van ARK Natuurontwikkeling die bovengallig zijn en niet elders in natuurgebieden ingezet kunnen worden.

Deze dieren hebben hun hele leven in natuurgebieden rondgelopen in kuddes met een natuurlijke samenstelling. ARK werkt samen met het Hoekschewaards Landschap om in het natuurzoekerscentrum Klein Profijt wildernisvlees in de Hoeksche Waard en omgeving te verkopen. Door het eten van wildernis-

vlees steunt u de natuurontwikkeling van ARK en het Hoeksewaards Landschap!

Het wildernisvlees wordt in tweepersoons porties verpakt, diepgevroren en

verkocht in pakketten van 2,5-3, 5 en 10 kg. Vanaf 5 kg kan het ook in driepersoons porties verpakt worden. Een gemengd pakket van 5 kg rundvlees kost circa € 60,- en een vergelijkbaar pakket met paardenvlees kost circa € 50,-.

Assortiment

De volgende pakketten zijn verkrijgbaar (prijswijzigingen voorbehouden):

gemengd pakket

biefappen, biefstuk, entrecote, gehakt, kogelbiefstuk, ossenhaas, poulet, riblap, rosbeef, braadstuk, schenkel, stooflappen, stoofvlees, sukadelap, tartaar, verse worst

rundvlees: 2,5 kg ca. € 30,-, 5 kg ca. 60,-, 10 kg ca. € 109,-

konikvlees: 5 kg ca. € 50,-, 10 kg ca. € 90,-

5 kg vlugklaar pakket rund:

tartaar, hamburger, worst (samen 2,5 kg) en 2,5 kg gehakt, ca € 40,-

5 kg stoofvleespakket:

ca. € 54,50

5 kg tartaarpakket:

ca. € 50,-

gehaktpakket:

5 kg ca. € 36,25, 10 kg ca. € 70,-

verse worst pakket:

5 kg ca. € 43,75, 10 kg ca. € 87,50

hamburger pakket:

5 kg ca. € 45,- 10 kg ca. € 87,50

Nieuwe afhaaldata in 2006

In de eerste helft van het nieuwe jaar is er ook weer wildernisvlees te bestellen en op de onderstaande data af te halen in het natuurbezoekerscentrum Klein Profijt

19 januari
16 februari
16 maart
13 april
18 mei
15 juni

Het vlees wordt diepgevroren aangelverd en op Klein Profijt in vrieskasten bewaard. Afhalen dient bij voorkeur op de dag zelf te gebeuren, maar kan ook op de dagen daarna. Bestellen kunt u tot ca. een week voor de afhaaldatum bij Esther Linnartz-Nieuwdorp, tel. 0187 – 632239 of e-mail: apis1@wanadoo.nl

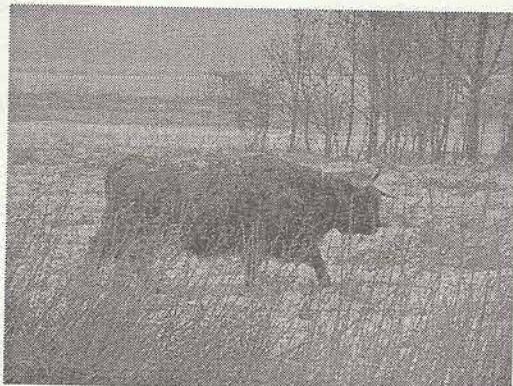
Nieuwsbrief

Als geïnteresseerde in wildernisvlees kunt u zich opgeven voor de gratis e-mail nieuwsbrief: de Wildernisvlees-Flits. Hierin staan nieuwtjes en feiten rondom het reilen en zeilen van het wildernisvlees en de kuddes van ARK. Ook staan er recepten in. Opgeven kan via:

wildernisvlees@stichtingark.nl

Huiden

ARK verkoopt ook gelooiden huiden van Galloways, Schotse Hooglanders en koniks. Prijzen variëren tussen de 300 en de 400 euro. Huiden van Schotse hooglanders zijn te koop in Klein Profijt. Zie voor meer informatie ook www.wildernisvlees.nl

Om maar met een cliché te beginnen: wat gaat de tijd toch snel! Zo stond Sint Nicolaas al te trappelen (of was dat het paard ?) en zo is het al weer Kerstmis.

Voor ons kwam de kerstsfeer al heel erg vroeg, want zaterdag 26 november was er een kerstmarkt op Klein Profijt, en wat was het leuk!

Het gebouw was prachtig versierd, de openhaard brandde en het rook al snel naar erwtensoep en glühwein. Het lijkt wel het begin van een sprookje. Nou, voor ons was dat misschien ook wel een beetje zo. Als je voor de eerste keer zoiets organiseert is het toch spannend of je na al je harde werken ook op belangstelling van het publiek kunt rekenen.

Het overtrof onze stoutste verwachting. Meer dan 700 mensen wisten de weg naar Klein Profijt te vinden. De hele dag door was het een gezellige drukte. Voor wie niet geweest is: u heeft wat gemist.

We gaan niet alle deelnemers noemen want dan worden er geheid een paar overgeslagen. Voor een bedankje willen we echter toch een paar mensen voor het voetlicht halen. Dat is op de eerste plaats natuurlijk Wilma die met haar creatieve versieringen het hele gebouw zo prachtig in kerstsfeer tover-

de. Dan natuurlijk de grote groep vrijwilligers van het HWL, zij hielpen met marktkramen en bemanden de bar. Ze boden hulp bij het opbouwen en afbreken, verkochten erwtensoep, wasten af, boden de jeugd een paar fantastische workshops, hakten en bundelden openhaardhout enz. enz. Verder de leerlingen van het **Wellantcollege** die met veel enthousiasme hun zelfgebakken lekkernijen aan de man brachten, rondgingen met de glühwein en zelfs een Jozef en Maria inclusief vee leverden voor de kerststal buiten. Dan de scouting die met de jeugd brood en popcorn bakte boven de vuurkorven. Ach nu wordt het toch al weer een opsomming. Het winkelteam wil gewoon iedereen bedanken die ertoe heeft bijgedragen om van onze kerstmarkt een superdag te maken.

BEDANKT ALLEMAAL !!!! (volgend jaar weer?)

Dan toch ook nog maar even zakelijk!

Met de Kerst voor de deur moeten er misschien nog wat cadeautjes worden gekocht? Wij hebben een unieke DVD. Een film die de kijker meevoert naar de mooiste plekjes van de Hoeksche Waard zoals bijvoorbeeld het Tunnelbos, de Korendijkse Slikken, de Escheplaat en Polder Bonaventura. Daarnaast komen ook bekende plekjes, als dorpsgezichten, in beeld. Het

commentaar is kort, bondig en boeiend. Resultaat: een prachtige natuur-documentaire met unieke beelden van het Hoeksche Waards Landschap. Voor slechts 5 euro is hij van u. In de winkel hebben we verder nog allerlei kleine kindercadeautjes. Een mooi natuurboek, veldgids, loep, kompas, verrekijker of loeppotje is natuurlijk ook leuk om te geven.

Er zijn kersttasjes om uw cadeautjes in te verpakken. Wilt u het wat alternatiever dan hebben we krantentasjes uit India. U steunt met de koop van deze

tasjes (evenals met de kaarten van Floris) een heel goed doel in India.

Rest ons nog één ding : We wensen u allemaal een heel mooi Kerstfeest en een geweldig nieuw jaar.

Het winkelteam

Elisabeth, Reina en Ineke

Wellantcollege werkt samen met het HWL

Heleen Christiaan

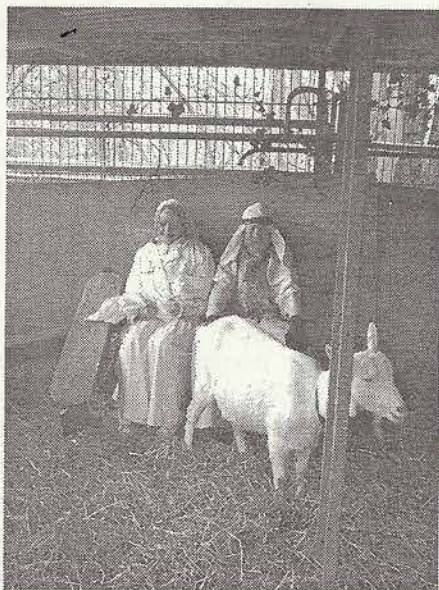
Afgelopen september zijn we op het Wellantcollege gestart met een nieuwe vorm van onderwijs met een groep 1° klassers; het "Natuurlijk Leren" onder de naam wellANDERS (zie www.wellanders.nl). Bij Natuurlijk Leren doen de leerlingen vaardigheden en kennis op in de praktijk en wel zo, dat ze deze vaardigheden en kennis ook in andere situaties kunnen gebruiken. Door met bedrijven samen te werken, kunnen onze leerlingen al vroeg in hun schoolloopbaan leren hoe het er op de echte werkvloer aan toe gaat.

Afgelopen jaren is er op kleine schaal al gewerkt met deze manier van leren, ook bij bedrijven. Er is door de bedrijven waar we mee hebben samengewerkt erg enthousiast gereageerd, want het bleek dat de leerlingen ontzettend goed hun best deden, zich verant-

woordelijk gedroegen en de opdrachten enthousiast uitvoerden. De kracht achter het concept is dat leerlingen zelf kiezen voor de opdracht die ze gaan uitvoeren en vervolgens in een klein groepje gemotiveerd werken.

Wellantcollege heeft al jaren contact met het Hoeksche Waards Landschap en zodoende is er natuurlijk ook gesproken over wat de leerlingen van Natuurlijk Leren zouden kunnen bijdragen aan de vereniging en omgekeerd wat de vereniging voor onze leerlingen zou kunnen betekenen. Tot nu toe zijn daar hele vruchtbare ideeën uitgekomen. Zo hebben we zaterdag 26 november jongstleden meegewerkt aan de kerstmarkt op klein Profijt. Voor de gelegenheid hadden de leerlingen zelf jam gemaakt, van aardbeien van fam. De Bruijn uit Mijnsheerenland, die de aardbeien (gedeeltelijk) had gedoneerd ten

bate van het HWL en het leerproces van onze leerlingen. Ook waren er kerstkoekjes en apfelstrudel. De verkoop ging boven verwachting, want er waren zoveel bezoekers, dat we al om 13:00 uur uitverkocht waren! Buiten hadden we de fietsenstalling omgebouwd tot levende kerststal, met Jozef en Maria met kindje Jezus, gespeeld door onze leerlingen en 2 geiten in het stro. Dit was erg leuk om te doen en de reacties waren ook erg lovend.

Op de kerstmarkt in Numansdorp op vrijdag 16 december a.s. zullen we weer meewerken met onze leerlingen. Dan zorgen wij voor allerlei leuke en lekkere dingetjes voor de kerst om te verkopen ten bate van het HWL.

Verder werken we aan het opknappen en uitbreiden van de spullen voor de kabouterpaden. Op dit moment zijn we enthousiast begonnen aan het schilderen van de kabouters voor de kabouterpaden, het naaien van kabouterkleertjes en het lassen van de paaltjes waar ze aan komen te hangen.

Ook zijn er nog leerlingen bezig met het maken van een speurtocht in en om Klein Profijt, deze zal met onze eigen klas een keer in de lente uitgetest gaan worden, voordat hij echt in gebruik genomen wordt.

Wij vinden het geweldig dat we met een vereniging zoals het HWL samen kunnen werken. Wij vinden het belangrijk dat onze leerlingen zich bewust worden van hun omgeving: de Hoeksche Waard en haar natuurschoon en dat ze ook bij de verschillende activiteiten in een verantwoordelijke setting vaardigheden en kennis kunnen opdoen. In de opdrachten leren de leerlingen bijvoorbeeld budgetteren, rekenen, meten, wegen, hygiënisch kunnen werken, plannen, ICT-vaardigheden, doorzettingsvermogen, samenwerking, etc. Allemaal vaardigheden die heel erg belangrijk zijn in het dagelijks leven en waar ook naar gevraagd wordt later in het vervolgonderwijs of het bedrijfsleven.

Heleen Christiaan, accountmanager
Wellantcollege Klaaswaal

ACTIVITEITEN PROGRAMMA 2006

WANNEER	WAT	INFORMATIE
19 maart 2006 (zo) vanaf 9:00 uur	Borrekeen	HWL / Frank van Gessele Tel. 0186 - 613417
22 april 2006 (za) vanaf 9:00 uur	Groot Koninkrijk	HWL / Ton Beukers 0186 - 616004
13 mei 2006 (za) vanaf 9:00 uur	Plan Argus	HWL / Joost Kievit Tel. 078 - 6731522
17/18 juni 2006 (za of zo) vanaf 9:00 uur	Fietsexcursie	HWL / Huub vd. Hoogen-hoff Tel. 0186 - 571710
27 augustus 2006 (zo) vanaf 9:00 uur	Tiengemeten	HWL / Jan van Alebeek Tel. 0186 - 619379
30 september 2006 (za) vanaf 9:00 uur	Esscheplaat (voor volwassenen)	HWL / Marcel Stougie Tel. 0186 - 618707
30 september 2006 (za) vanaf 9:00 uur	Esscheplaat (voor de jeugd)	HWL / Reina Schol Tel. 0186 - 610362
7/8 oktober 2006 (za of zo) vanaf 9:00 uur	Zomerlandse gorzenbos	HWL / Sjoerd Reinstra Tel. 0186 - 602357
25 november 2006 (za) vanaf 9:00 uur	Oude land van Strijen	HWL / Ton Beukers 0186 - 616004

Laatste aanpassingen: 8-11-2006

Voor de exacte datum/tijden adviseren wij u altijd
de actuele informatie in de huis aan huis bladen te lezen
of het opgegeven informatienummer te bellen.

De werkgroep EDUCATIE (tevens de Hoeksche Waardse afdeling van het IVN) wenst u

Veel plezier bij het deelnemen aan één van deze activiteiten!!

NB: kosten deelname:

€1,- voor leden

€ 2,- voor niet leden

Kinderen onder 16 jaar gratis.

Jeugdhoeke

Regen
Plassen
Sneeuw
IJ's
Damp
Dauw
Rijp
Wolken

Een heleboel verschillende woorden.

Toch bedoelen we er eigenlijk maar één ding mee ...

WATER

In de winter ziet water er vaak anders uit.

Hoe wordt water ijs ?

Water bestaat uit hele, piepkleine stukjes. Die kan je ze zelfs onder de microscoop niet zien. Die deeltjes heten *moleculen*. Moleculen kunnen elkaar vasthouden. Als water nog geen ijs is, ze geven elkaar als het ware een handje. Ze laten dan makkelijk even los. Daarom kan het water stromen, of kan je het makkelijk stuk maken (spetteren!). Als het koud wordt, kruipen de moleculen heel dicht tegen elkaar aan: alsof ze elkaar een knuffel geven. Dan wordt het water hard en stijf: ijs !

Hoe krijg je sneeuw ?

Sneeuw wordt in de wolken gemaakt. In wolken is water vaak **damp**: hele kleine druppeltjes water, ver uit elkaar. Als een wolk heel koud wordt, kunnen er daarom steeds maar een paar moleculen elkaar vinden voor een knuffel: je krijgt piepkleine stukjes ijs, dat noemen we dan **kristallen**. Een paar van die kristallen klonteren samen en worden een sneeuwvlok. Dat doen ze elke keer op een andere manier. Daarom wordt er wel gezegd, dat er geen twee dezelfde sneeuwvlokken te vinden zijn.

Proefje:

4

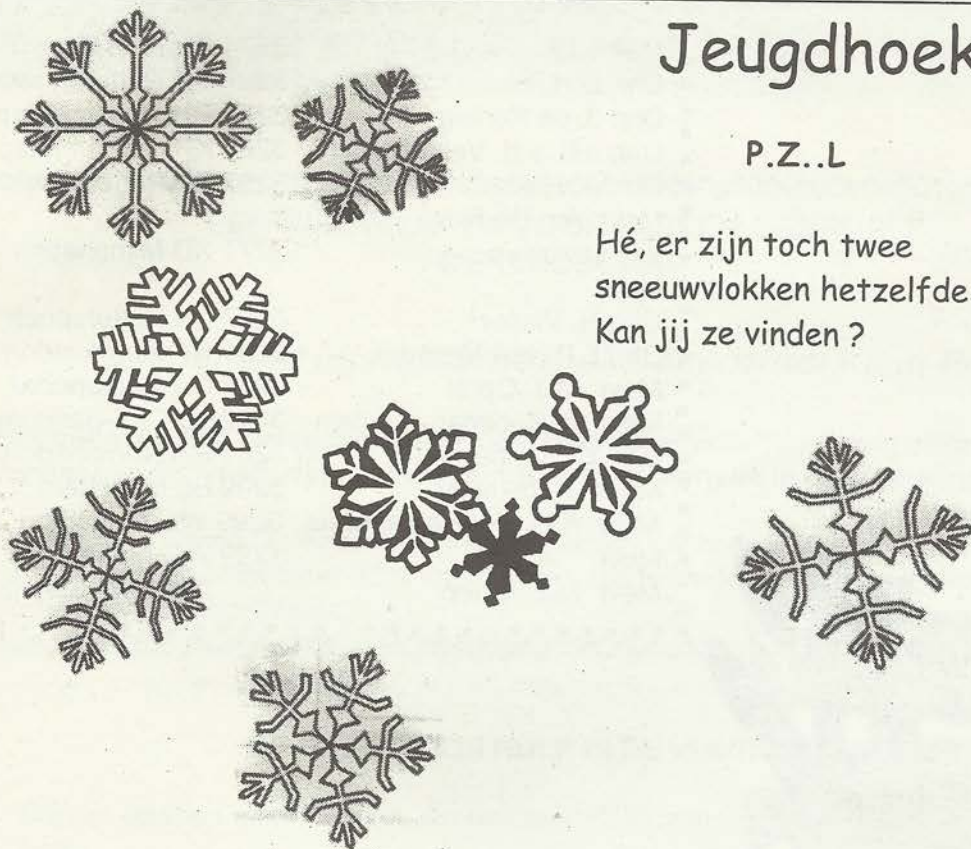
Misschien gaat het nog wel goed sneeuwen deze winter. Kom dan eens naar Klein Profijt en kijk of je snel genoeg bent om sneeuw kristallen onder de binoculair in het jeugdlokaal te bekijken. Snel, voordat het smelt!

Jeugdhoek

Jeugdhoek

P.Z..L

Hé, er zijn toch twee
sneeuwvlokken hetzelfde !!
Kan jij ze vinden ?

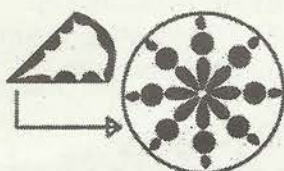
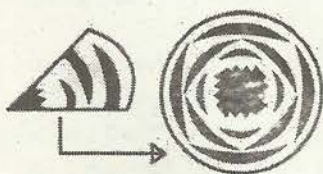
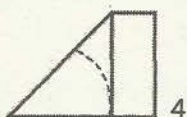
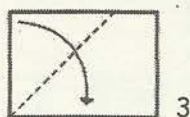
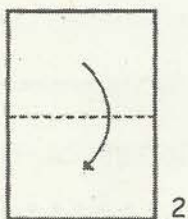
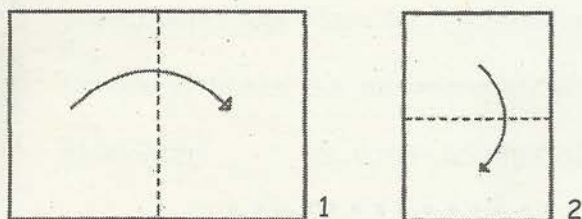

KNUTSEL

Maak je eigen sneeuwvlok.
Vouw een rechthoekig stuk pa-
pier volgens de tekeningen 1, 2,
3 en 4. Knip er daarna een stuk-
je af volgens de stippellijn bij
tekening 4.

Knip stukjes uit de randen en
vouw het blaadje open

Maak elke sneeuwvlok an-
ders en hang ze op voor
de ramen. Zo lijkt het
net of het sneeuwt!

Nieuwe leden 4^e kwartaal 2005.

Mevr. J.A. Orgelist	3274 KH Heinenoord
Dhr. B.H. Slee	3297 TM Puttershoek
Dhr. J. de Koning	3281 RH Numansdorp
Dhr. J.B. v.d. Velden	3281 KP Numansdorp
Dhr. A. Hokke	3297 EP Puttershoek
Mevr. Aa. De Rave	
van Leeuwen	3271 XD Mijnsheeren-
land	
Dhr. H. Visser	3297 XK Puttershoek
Dhr. L.P. van Merode	3281 HA Numansdorp
Mevr. M.J. Oprel	3274 CA Heinenoord
Mevr. A. Kooiman- Kastein	3262RC Oud-Beijerland
Dhr. W. Kleibergen	3281 RA Numansdorp
Mevr. J. Rakoczy	3299 BL Maasdam
Mevr. A.G. Pol-Heesemans	3299 WG Maasdam
Mevr. T.A. Pol	3299 WG Maasdam
Mevr. M.E. Griep	3291 AS Strijen

Mevr. M. Beuzenberg	3076 RG Rotterdam
Dhr. M.W. v.d. Giesen	3281 XE Numansdorp
Mevr. A. van Viegen	3299 LC Maasdam
Dhr. R. Dorst	3267 LP Goudswaard
Dhr. N. Taal	3142 KA Maassluis
Dhr. H.M. Ruseler	3261 TL Oud-Beijerland
Dhr. P. Mudde	3263 WC Oud-Beijerland
O.B.S. De Bliken	3286 VR Klaaswaal
Dhr. A.L. Troost	3262 EK Oud-Beijerland
Mevr. W.J.A. Burik	3281 AE Numansdorp
Dhr. R.J. v.d. Enden	3271 TB Mijnsheerenland
A. van Schreven dijk	3299 BM Maasdam
Dhr. L.A. van Veen	3291 GK Strijen
Dhr. H. Snijders	3284 KJ Zuid-Beijerland

PRIKBORD

EEN NIEUW LEVEN VOOR OUD EN GEBRUIKT GEREEDSCHAP

Inzamelpunt bij Natuurbezoekerscentrum Klein Profijt

Stichting Gered Gereedschap is een landelijke vrijwilligersorganisatie die gereedschap inzamelt, opknaapt en verstuurt naar mensen in ontwikkelingslanden.

De Stichting Gered Gereedschap brengt vraag en aanbod bij elkaar, door overtollig gereedschap in Nederland op te knappen en aan te bieden aan kleinschalige organisaties in ontwikkelingslanden.

OPROEP!! VOOR HULP IN DE VLINDERTUIN

Wij zijn op zoek naar mensen, die het leuk vinden om mee te helpen in de vlindertuin.

Een keer in de 14-dagen op woensdagmiddag, werken we in de tuin van 13.30 tot ongeveer 16.00 uur.

We proberen met elkaar de tuin zo aantrekkelijk mogelijk te houden voor mens en dier.

Spreekt je dit aan, bel dan voor meer informatie of aanmelding naar:

Klein Profijt tel. 0186 - 621888 of Marianne Bianchi tel. 0186 - 617595 of

Oproep voor bezorger HWL nieuws in Mijnsherenland en omstreken.

Om kosten te besparen wordt het HWL nieuws in de Hoeksche Waard door vrijwilligers bezorgd. Wie meldt zich aan???

Het gaat om ongeveer 130 exemplaren van het HWL nieuws die 4 maal per jaar bezorgd moeten worden (maart, juni, sept., en dec.)

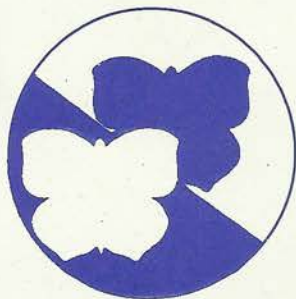
Graag bellen met Ineke Moll 0186-640 596 (tussen 17.30 en 18.30 uur)

PTT Post

Port betaald

Port payé

Pays-Bas

postbus 1080
3260 AB Oud-Beijerland

Ja, ik wil lid worden van de vereniging Hoekschewaards Landschap

Voorletters en naam : _____

Geslacht : _____

Straatnaam en huisnr. : _____

Postcode: _____ Woonplaats: _____

Telefoon : _____

E-mailadres : _____

Ik wil graag meer informatie over de volgende werkgroep(en):

Voor betaling wacht ik op uw acceptgirokaart.

Datum: _____ Handtekening: _____